

Монькрн нертә улсин негнь — Максим Горький! Советск литературин эцк болгч Алексей Максимович Горький — нарт делжәд туургсн нертә бичәч. А. М. Горький ганцхн орс литературин эцк биш, мана бнр бргн Советск Союзин оln-зүсн келтә, ончта негл күцлтә советск литературин цуг бийинь ав билә гидж келх кергтә. Учр ююгьар гихлә Алексей Максимович багь келн улсин литературин төрт чидлән нөл уга орлицд билә. Улгүринь келхд, 1934 джил болсн Коммунистическ партин 17 хуртг одсн мана Хальмг таньгъчин делегатнр — Пюрвән Анджур, Хомутника Василий элнж урлж авад Алексей Максимович мана хальмг литературиг ягьджд бсгхин туск төр тавджд теднлә куундвр кегьәл: „Тана литературти шинәс бсджд йовна. Бичәчирти бас баахн наста, сәәнәр дамшад уга улс, ташр дегьнь теднән та оln-зүсн даалгьврар салвлад, бичәд суулд цол бгл уга бәәнәт, мини селвгәр болхла — литературан ббдлүлдж бсгджд авхин эркд бичәчирән талдан кбдлмшәснь сулдхад, ганцхн

литературин тускиг бичдг болгьад гаргьчктн“ — гидж келсн болдг.

Мана таньгъчин гардачнр Максим Горький бсгн селвгт багтад Манджин Нимгр, Сян-Бельгин Хаср, Эрнджәнә Константин бидн дбвринг ганцхн бичлин тускиг бичтхә гидж наадк кбдлмшәсмдн сулдхджд гаргьла.

Би, 2-ч Уулдчнә, Хомутниковин нертә колхозд одад, намрин бвснә зббвртнь болн увлд белдлгьнднь орлицад, хбрн хонгин дунд хандан кбдләд, терунәсн ирәд „Бригадир“ гидг пөзм бичләв; Сян-Бельгин Хаср „Ончн ббкән“ бас тиигхд бичлә; Эрнджәнә Константин — „Дууч шар хббчән“ бичәд төгсклә. Тиигхд ахр цагин хугьцанд нань чигн кесг сән шүлгүд, келврмүд бичгдсн бәәсмд. 1934 джилин август сарин 17-д Москва хотл балгьснд СССР-н Советск бичәчнрин негдгч хурал болв. Тер хурада Хальмг таньгъчин бичәчнрин нернәс Бадмин Ишлә, Эрнджәнә Константин бидн гурвн Хальмг таньгъчас одлавдн, Сусен Аксен, Баснґа

Баатр хойр Москвад бәәсн тендәсн орла.

Тиигхд Алексей Максимовичлә бидн харгьджд нур келәвдн. Негл баахн цагин эрггд манд зббр болм сән селвг энунәс соньгвдн. Угинь цббнәр, утхинь товчтагьар келдг күн билә. Дакад нег мини серлдән тогтаджд авсн юмнән: „Күн гисн юмн ухань ик болх дутман дегур уга, икрхг уга, зүркнь жебблн, куунлә эәлтә болдг бәәджд“.

Алексей Максимовичин хәләсн хәләц, инәсн инәдн, келсн үг хамгнь ода күртл мини чеедждә алдрхш. Тер, кезәнә бньгрсн, агчмин зуур үзгдсн Алексей Максимовичин дурсиг санад орхнь, ода дакад шинәс үзсн мет чеедждм байрар дүурәд одна. Тер агчм — кишгтә агчм билә! Тер, оln орлудт туургсн, орс келн-әмтни чиирг үрн — уулин гәрд болсн, укл уга мзньк нертә, үрглжд алдршх Советск литературин кбтләч — Алексей Максимович Горький мана Хальмг улсин алдр иньг билә. Бичснь умшджд, дасджд бидн зббр кех збвтәвдн.

КОЛАН Сандж,
Хальмгин шүлгч.